

Living the Lotus 2

2024

Buddhism in Everyday Life

VOL. 221

Rissho Kosei-kai of Bangkok

Living the Lotus Vol. 221 (February 2024)

Senior Editor: Keiichi Akagawa
Editor: Sachi Mikawa
Copy Editor: Ketsarin Handa

Living the Lotus is published monthly
By Rissho Kosei-kai International,
Fumon Media Center, 2-7-1 Wada,
Suginami-ku, Tokyo 166-8537, Japan.
TEL: +81-3-5341-1124
FAX: +81-3-5341-1224
Email: living.the.lotus.rk-international@kosei-kai.or.jp

ริชโชโคเซไกคือองค์กรพุทธศาสนาระดับนานาชาติ ซึ่งรวมผู้คนมากมายที่มุ่งมั่นประยุกต์ใช้คำสอนในสัทธรรมปฎิพจน์ อันเป็นหนึ่งในพระสูตรที่สำคัญที่สุดของพระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวันเพื่อก้าวไปสู่สันติภาพโลก ริชโชโคเซไกก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1938 โดยท่านประธานใหญ่ นิดเคียว นิวาโนะ (มีชีวิตในช่วงปี ค.ศ.1906 - 1999) และท่านรองประธานเมียวโกะ นางานูมะ (มีชีวิตในช่วงปี ค.ศ.1889 - 1957) และในปัจจุบันสมาชิกของริชโชโคเซไกมุ่งมั่นที่จะเผยแพร่ธรรมะให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสันติภาพทั้งในประเทศญี่ปุ่น และต่างประเทศ โดยการประสานความร่วมมือกับผู้คนจากหลากหลายสาขาอาชีพทั่วโลกภายใต้การนำของท่านประธานนิจิโกะ นิวาโนะ หรือประธานท่านปัจจุบัน

ชื่อวารสารฉบับนี้คือ “Living the Lotus – Buddhism in Everyday Life” ชื่อนี้สื่อถึงความหวังของเราทุกคนผู้มุ่งมั่นปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันในโลกที่ไม่สมบูรณ์แบบนี้ เพื่อเพิ่มพูนและสร้างคุณค่าแก่ชีวิตเรา เสมือนดอกบัวอันงดงามที่เบ่งบานในโคลนตม ซึ่งวารสารนี้มุ่งประสงค์ในการช่วยให้ผู้คนทั่วโลกได้น้อมนำเอาธรรมะของพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ง่ายขึ้น

การดำเนินชีวิตที่ดี คือต้องรู้จักละอายใจ

ท่านนิชิโกะ นิวาโนะ
ประธานริชโซโคเซไก

มาตรฐานของมนุษย์

เมื่อพูดถึงฤดูกาลเซตสึบุน อันเป็นช่วงเปลี่ยนจากฤดูหนาวเป็นฤดูใบไม้ผลินี้ “พีธีปาถั่ว” ก็จะเป็นที่รู้จักกันในนาม ประเพณีโบราณของประเทศญี่ปุ่น โดยจะมีการปาถั่วเหลืองคั่วไปทั่วบริเวณบ้านพร้อมกับท่องไปด้วยว่า “ปีศาจจงออกไป โชคลาภความสุขจงเข้ามา” ในวันที่อากาศเปลี่ยนแปลงและส่งผลเสียต่อสุขภาพได้ง่ายเช่นนี้ ประเพณีดังกล่าวจึงเป็นการปัดเป่าปีศาจร้ายที่จะนำพาโรคร้ายเข้ามาและขอพรให้ทุกคนอยู่รอดปลอดภัย ในขณะที่เดียวกันนั้นเราจะปัดเป่ามารร้ายที่ทำให้จิตใจของเราลุ่มหลง ซึ่งได้แก่ ความโลภ ความโกรธ และความหลง ออกไปพร้อมกับปีศาจนั้นด้วย เพื่อให้เราสามารถก้าวสู่ฤดูใบไม้ผลิอันแจ่มใสได้อย่างเข้มแข็งทั้งกายและใจ

คำว่า “จิตมาร” ในภาษาญี่ปุ่นคือคำว่า “โคโคโระ โนะ โอนิ (心の鬼)” ทั้งนี้ ถ้าหากเขียนคำเดียวกันนี้ โดยเติมตัวริชชินเบน (丩) ผสมกับตัวโอนิ (鬼) ก็จะได้อีกหนึ่งคำ คือคำว่า คิ (愧) โดยความหมายของคำนี้จะเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง คำใหม่ที่ได้นี้เป็นจิตใจในส่วนที่เราจะปัดทิ้งไปมิได้เลย แทบเรียกได้ว่าจิตส่วนนี้เป็นจิตที่เราจะทำการหายไปไม่ได้อย่างเด็ดขาด จิตที่ว่านั้นก็คือจิตแห่งความละอายและสำนึกต่อข้อบกพร่องหรือความผิดพลาดในการกระทำ และคำพูดของตัวเอง

ในภาษาญี่ปุ่นมีคำว่า “ซังกิ (慚愧)” แปลว่าความรู้สึกละอายแก่ใจ ทั้งตัว “คิ (愧)” และตัว “ซัง (慚)” ต่างก็มีความหมายว่า “การละอายใจ” ทั้งนี้ ท่านชินรัน พระสงฆ์ในนิกายสุชาวดีได้อธิบายความหมายของคำนี้ในแง่ของศาสนาไว้อย่างลึกซึ้ง โดยท่านอธิบายว่า “ซัง(慚)” หมายถึงการละอายใจต่อตนเองในบาปที่ตนกระทำ ส่วน “คิ (愧)” คือการสารภาพบาปของตนต่อผู้อื่นและรู้สึกละอายใจต่อบาปนั้น “ซัง (慚)” เป็นการแสดงความละอายใจต่อบุคคลอื่น ส่วน “คิ (愧)” เป็นการแสดงความละอายใจต่อเทพยดา นอกจากนี้ท่านชินรันยังกล่าวไว้ด้วยว่า “ผู้ที่ไม่รู้จักละอายใจมีอาจเรียกได้ว่าเป็นมนุษย์”

การไม่มีความละอายใจและปล่อยให้ชีวิตเป็นไปตามสัญชาตญาณเช่นเดียวกับสัตว์นั้นไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นมนุษย์ เพราะการมีจิตที่รู้จักละอายนี้จะช่วยให้คนเราดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างน่าเคารพและมีมาตรฐานในความเป็นมนุษย์ ข้าพเจ้าคิดว่าเราสามารถนำหลักนี้มาใช้กับเรื่องมนุษยสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมได้ ฉะนั้น อาจเรียกได้ว่า “ความละอายใจ” คือเกณฑ์ขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์

ความละอายใจช่วยเราให้หลุดพ้น

ทุกท่านทราบหรือไม่ว่าเราควรละอายใจต่อสิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ ที่ท่านชินริทงกล่าวว่า “ละอายใจต่อตนเองในบาปที่ตนกระทำ” นั้นทุกท่านคิดว่าบาปดังกล่าวนี้เป็นลักษณะเช่นไร

เราจะเห็นว่าบางครั้งมีคนพูดทำหิติดีเยนคนอื่นโดยใช้คำว่า “รู้จักละอายใจเสียบ้าง” แต่ข้าพเจ้ากลับคิดว่านี่เป็นคำที่เราควรเอาไว้อำนาจเพื่อเตือนตัวของเราเองเสียมากกว่า เมื่อเราได้พินิจพิจารณาตัวเองในใจว่า “รู้จักละอายใจเสียบ้าง” สิ่งนี้จะช่วยให้เราฉุกคิดได้ว่า “ขณะนี้ ตัวเราไม่ได้กำลังอวดดีอยู่ใช่หรือไม่” และยังคงช่วยให้เรามีสติกลับไปสู่ความถ่อมตัวได้ หรือบางทีเราอาจจะสำนึกผิดได้ว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่นั้น “เป็นเรื่องของกิเลสทั้งสิ้นหรือเปล่า” หรือไม่เราก็อาจจะเลิกล้มความคิดที่จะทำสิ่งน่าละอายโดยฉุกคิดได้ว่า “สิ่งที่เรากำลังจะทำนี้ จะทำให้เราไม่กล้ากลับไปสู่หน้าครอบครัวได้อีกหรือไม่”

นั่นแปลว่า “การรู้จักละอายใจ” จะช่วยเราให้หลุดพ้นจากบาปที่เราอาจจะกระทำโดยไม่รู้ตัวในชีวิตประจำวัน และยังคงช่วยให้เราไม่ต้องทำร้ายตัวเองหรือสร้างความเจ็บช้ำน้ำใจแก่ผู้อื่นอีกด้วย

“ทราบเท่าที่มนุษย์บำรุงรักษาจิตแห่งความละอายใจไว้ได้ ย่อมช่วยให้หลุดพ้น”

นี่เป็นคำกล่าวของอาจารย์มาซาฮิโระ ยาสุโอกะ นักวิชาการผู้รอบรู้ แต่หากจะพูดในมุมมองของข้าพเจ้าก็คงจะบอกว่ามนุษย์นั้นสามารถเปลี่ยนเป็น “คนซื่อสัตย์” ได้ หากรู้จักซึ่งความละอายใจ ยิ่งกว่านั้นคือความละอายใจนี้มีอยู่ในตัวของทุกคน เช่นเดียวกับพุทธะภาวะ ฉะนั้น คนเราจึงพัฒนาเติบโตต่อเนื่องได้ทุกเมื่อ หากเรารู้จักละอายใจ

จงละอายใจเสมอ เสมือนตั้งข้อพึงปฏิบัติที่ท่านโฮเน็นพระสงฆ์นิกายสุชาวดีได้กล่าวไว้ว่า “จงละอายใจทุกเมื่อ ในยามพบปะกาลยามมิตร” ทั้งนี้ พระพุทธเจ้าศากยมุนีตรัสว่ากาลยามมิตรเป็นทุกอย่างของพุทธศาสนา นับตั้งแต่ครอบครัวและสังฆะที่อยู่ใกล้ชิดเรา ทุกคนล้วนต่างคอยดูแลห่วงใยเราเสมอ เพราะฉะนั้นแล้ว ทุกคนจะช่วยเตือนสติไม่ให้เรากระทำพฤติกรรมที่น่าละอาย เราจึงไม่สามารถที่จะใช้ชีวิตแบบน่าละอายต่อเพื่อนหรือครอบครัวอันเป็นที่รักของเราได้ พวกเราจะรู้สึกละอายใจเองโดยธรรมชาติเมื่ออยู่กับสังฆะผู้เป็นมิตรที่ดีของเราเหล่านี้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว สังฆะและพระพุทธเจ้าก็จะเป็นผู้ที่ช่วยให้เราสามารถไถพรวนจิตใจ (หรือบ่มเพาะจิตใจ) และเกิดความละอายใจได้

ในอีกด้านหนึ่ง สถานการณ์ของสังคมและโลกตอนนี้เต็มไปด้วยความโลภกับความเกลียดชัง ราวกับว่าความละอายใจของมนุษย์นั้นได้เลือนหายไปเสียแล้ว ที่มาของคำว่า “ความละอาย (恥)” ในภาษาญี่ปุ่นนั้นมาจากคำว่า “ความยำเกรง (懼 𪛇)” ข้าพเจ้าจึงเชื่ออย่างยิ่งว่าการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างรู้จักละอายใจและยำเกรงต่อทวยเทพและพระพุทธเจ้านั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ

เข้าใจอย่างถ่องแท้ เมื่อแสดงธรรมแก่ผู้อื่น

จงเผยแผ่ธรรมเพื่อความสุขของทุกคน

ท่านประธานใหญ่พิเศษ นิวาโนะ
ประธานผู้ก่อตั้งองค์กรริชโซโคเซไก

เรื่องนี้อาจฟังดูเหมือนกับว่าเป็นความคิดที่เห็นแก่ประโยชน์ของผู้เลื่อมใสในคำสอนสังฆธรรมปุณฺฑริกสูตรตั้งเช่นพวกเรา แต่ความจริงแล้วมิได้เป็นเช่นนั้นเลย

เมื่อสิบเจ็ดปีที่แล้ว (สมัยไชวะปีที่ 50 หรือ ปี ค.ศ.1975) ได้มีอาจารย์ผู้ลึกลับซึ่งทางพระพุทธศาสนาของญี่ปุ่นท่านหนึ่ง คือ อาจารย์โชซง มียาโมโตะ ได้กล่าวไว้ในคำอวยพรเนื่องในวันครบรอบการก่อตั้งริชโชโคเซโกว่า “เหตุผลที่สังฆธรรมปุณฺฑริกสูตรเป็นราชาแห่งพระสูตรทั้งหลาย นั้นเป็นเพราะว่าพระสูตรนี้มีการอ้างอิงถึงการประกาศพระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้าศากยมุนี มากถึงสิบครั้ง ซึ่งในพระสูตรอื่นๆ มิได้มีการกล่าวอ้างถึงเรื่องนี้เลย

“การประกาศพระพุทธศาสนา” หมายถึง การที่พระพุทธเจ้าศากยมุนีทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แล้วจากนั้นพระสาวกก็ได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 60 รูป ในเวลานั้นพระองค์ได้ตรัสแก่ภิกษุถึงภารกิจเพื่อเผยแผ่ศาสนาว่า

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย ตถาคตเป็นอิสระจากพันธนาการทั้งปวงแล้ว เธอทั้งหลายก็หลุดพ้นจากพันธนาการเหล่านั้นแล้วเช่นกัน ดูกรภิกษุทั้งหลาย ย่อมเป็นการดี หากพวกเธอออกเดินทางจาริกธรรมไปยังแคว้นต่าง ๆ เพื่อประโยชน์และความสุขของพหูชน และจะดียิ่ง หากหนึ่งเส้นทาง มิได้มีผู้เดินทางไปถึงสองคน”

พระสาวกทั้งหลายต่างแยกย้ายกันออกเดินทางไปปฏิบัติภารกิจเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามพระดำรัสของพระพุทธเจ้าศากยมุนี ส่วนพระองค์นั้นได้เสด็จไปยังกรุงราชคฤห์แห่งแคว้นมคธแต่เพียงพระองค์เดียว

หากเราได้ไตร่ตรองดูก็จะพบว่าในทุกส่วนของสังฆธรรมปุณฺฑริกสูตรนั้นบอกผู้ศรัทธาว่า “จงเผยแผ่ธรรมนี้เพื่อผู้คนทั้งหลาย” หรืออีกอย่างคือ “จงเผยแผ่ธรรมนี้ให้กว้างขวางเพื่อคนรุ่นหลัง” ซึ่งเป็นกรบอกให้เราทราบว่าการปฏิบัติตามวิถีแห่งพระโพธิสัตว์ดังกล่าวนี้จะทำให้เราสามารถช่วยโลกและช่วยมนุษย์ให้หลุดพ้นได้จริงนั่นเอง

ริชโชโคเซโกรับช่วงสืบทอด “การประกาศพระพุทธศาสนา” แบบดั้งเดิมจากพระพุทธเจ้าศากยมุนี ในบรรดาองค์กรศาสนาจำนวนมากมาส่วนใหญ่นั้นแล้วจะมีเชี่ยวชาญเฉพาะในการสอนธรรมและเผยแผ่ศาสนา แต่สำหรับริชโชโคเซโกนั้นจะปฏิบัติโดยการให้ “หนึ่งคนชี้ทางให้อีกหนึ่งคน” ตามหลักการที่ว่า “ทุกคนคือผู้เผยแผ่ศาสนาทันทีเมื่อได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก” จึงประจักษ์ได้ว่าเรากำลังปฏิบัติจริงตามพระวาระของพระพุทธเจ้าศากยมุนีที่ทรงรับสั่งว่า “จงออกจาริกประกาศธรรมตามเส้นทางของแต่ละคน”

ในช่วงเริ่มแรกของการก่อตั้งริชโชโคเซโก เรามุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือผู้คนจาก “ความยากจน โรคภัยไข้เจ็บ และความขัดแย้ง” แต่ปัจจุบัน ตามที่ข้าพเจ้าได้เรียนให้ทราบไปแล้วในเบื้องต้นว่าทางองค์กรของเรากำลังดำเนินภารกิจอันยิ่งใหญ่ในแต่ละวันเพื่อการอยู่อาศัยของผองเพื่อนมนุษย์ ข้าพเจ้าจึงขอให้ทุกคนจงอย่าได้ลืมเรื่องนี้ไปแม้สักเสี้ยวนาที่

ส่วนคำว่า “หนึ่งคนชี้ทางให้อีกหนึ่งคน” นั้น หมายถึงการที่สมาชิกแต่ละคนถ่ายทอดพระธรรมคำสอนไปสู่ผู้คนที่ได้พบเจอในแต่ละวัน และยื่นมือออกไปช่วยเหลือผู้คนเหล่านั้น

พุทธศาสนามหายานเป็นการรวบรวมคำสอนจำนวนมากมาที่พระพุทธเจ้าศากยมุนีทรงเทศนาสั่งสอนตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ให้เป็นระบบระเบียบอย่างเหมาะสมโดยพระภิกษุรุ่นหลัง ซึ่งแต่เดิมนั้นคำสอนเหล่านี้เคยเป็นคำสอนที่พระพุทธเจ้าศากยมุนีทรงสอนและชี้แนะผู้คนในแต่ละกรณี เพื่อช่วยให้เขาเหล่านั้นได้รอดพ้นจากทุกข์อย่างเป็นรูปธรรม

เพราะฉะนั้น เราจะต้องใส่ใจต่อการพบปะและปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในแต่ละวัน คงจะไม่กล่าวเกินจริงหากจะนับว่าทุกคนที่ปรากฏตัวต่อหน้าเราล้วนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เราจะต้องช่วยให้หลุดพ้น

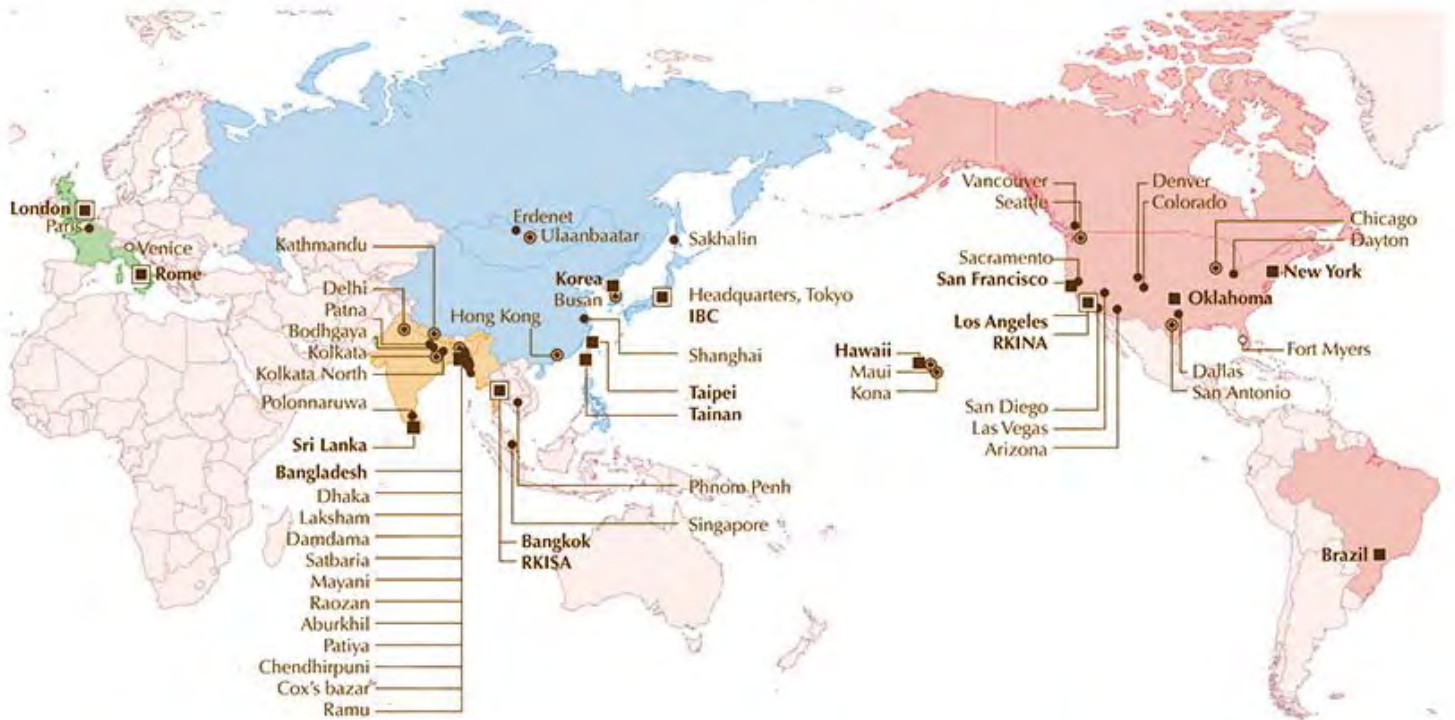

Rissho Kosei-kai International

Make Every Encounter Matter

🌸 A Global Buddhist Movement 🌸

Information about local Dharma centers

facebook

twitter

✉️ วารสาร Living the Lotus ยินดีรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้อ่านทุกท่าน กรุณาติดต่อที่อีเมลด้านล่างนี้
E-mail: living.the.lotus.rk-international@kosei-kai.or.jp